

En kommun som bygger för framtiden

Umeå har en stor bostadsbrist och snabbt skenande priser. Det har satt staden i kurs mot en ökad trångboddhet, bostadslöshet, att unga inte kan flytta hemifrån och att äldre inte kan leva utefter behov och plånbok. Umeå kommun måste hitta nya lösningar och bygga ett hållbart samhälle där bostadsfrågan åter blir central.

Under 1900-talets början led folk i Sverige av en marknadsstyrd bostadspolitik som under en lång tid skapat ockerhyror, utbredd trångboddhet och undermåliga boendemiljöer. Efter andra världskriget skedde sedan en stor omdaning där regeringen tog in bostadsfrågan som en naturlig del i den generella välfärdspolitiken. Samhället tog ansvar för att medborgarna skulle ha bra bostäder med hög standard till rimliga kostnader. I början av 1970-talet, när miljonprogrammet avslutades, var bostadsbristen därför väsentligt mindre. Utan aktiva insatser och omfattande stöd från staten hade detta inte varit möjligt, men även på kommunnivå gjordes en hel del. En viktig anledning till att vi lyckades bygga så omfattande, billigt, och effektivt under denna tid var att det fanns kommunalt ägda byggande bostadsbolag och stiftelser runt om i Sverige. Det här konceptet blev en ledstjärna för övriga världen och visade på samhällets bärande krafter för en modern välfärdsstat.

Under 90-talet nedmonterades tyvärr den statliga bostadspolitikerna helt och hållet och privata aktörer tog över. Rätten till bostad lades istället på den privata marknaden att lösa. I dag är bostadspolitikerna varken tillräckligt aktiv eller omfattande och anledningen är att det gemensamt ägda - allmännyttan - har klivit tillbaka till förmån för marknaden. Bostadspolitikerna har gått från att vara ett gemensamt projekt till en privatsak - från en social rättighet till en handelsvara.

Byggbranschen kan idag liknas vid en oligopolmarknad. Ett fåtal stora aktörer driver upp priserna och Sverige har redan idag bland de snabbast ökande priserna i Europa. Boverket har konstaterat att prisbildningen påverkas av vilket utbud av byggbolag det finns och hur stora vinster de tar ut i olika led av produktionen. Det är därför tydligt att problemet med för få och stora aktörer på bygg- och material sidan ökar de priser som vanligt folk betalar för sina boenden.

I den situation Umeå befinner sig i, med ett behov av fortsatt högt byggande och av bostäder som människor har råd med, gör det situationen mycket oroväckande inför framtiden. Umeå kommun behöver öka bostadsbyggandet rejält för att råda bot på bostadsbristen. Inte minst i kristider och lågkonjunktur krävs det att samhället tar ansvar för att nödvändiga investeringar görs. Vi måste hitta nya modeller för att pressa priserna och för att skapa bostäder åt alla som ett led i att motverka segregationen. Frågan om bostad är också avgörande vad det gäller kampen mot barnfattigdom.

Med ett kommunalt byggherrebolag som bygger fler typer av bostäder än bara hyresrätter skulle Umeå kommun kunna visa på en ny riktning i kommunal bostadspolitik. En bostadspolitik där medborgarna, rätten till en bostad och inkluderande stadsplanering står i fokus framför kortsiktiga privata vinstintressen.

Umeå kommun skulle kunna fungera som en förebild för andra kommuner genom att starta ett eget byggherrebolag. Genom att bli ett utförande byggbolag kan vi pressa priserna som allmännyttan får betala för sin nyproduktion och därmed även hålla hyrorna lägre. Därtill skulle ett eget byggbolag även ge kommunen förutsättningar att uppnå de fastställda hållbarhetsmålen.

Vänsterpartiet yrkar:

Att Umeå kommun startar ett byggherrebolag för äganderätter och bostadsrätter för att bekämpa bostadsbristen och möjliggöra hållbart byggande.

Att Umeå kommun utreder förutsättningarna för att starta ett allmännyttigt byggbolag för bostadsbyggande för att få ner priserna och motverka konkurrensunderskottet på den lokala marknaden.

Bore Sköld

Nasteho Osman Lander

Vänsterpartiet